

UZASADNIENIE

Powód G. J. wniósł do Sądu Rejonowego w Zambrowie powództwo o zasądzenie od (...) Spółki Akcyjnej w W. kwoty 40.000 złotych tytułem częściowego zadośćuczynienia za cierpienia fizyczne i psychiczne wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 4 sierpnia 2015 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. oraz ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty.

Ponadto wniósł o zasądzenie od pozwanego kwoty 78,70 zł tytułem odszkodowania wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 4 sierpnia 2015 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. i ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty. Powód domagał się także zasądzenia od pozwanego na swoją rzecz bieżącej renty wyrównawczej z tytułu utraty możliwości zarobkowych, zmniejszenia widoków powodzenia na przyszłość oraz zwiększonych potrzeb, w kwocie po 300 zł miesięcznie, płatnej do dnia 15-go każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami w razie zwłoki w terminie płatności, poczynwszy od dnia doręczenia odpisu pozwu stronie pozwanej, ustalenia na przyszłość odpowiedzialności pozwanego za skutki wypadku jakiemu uległ w dniu 11 kwietnia 2015 r., które mogą pojawić się w przyszłości oraz obciążenie pozwanego kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego.

W odpowiedzi na pozew – Powszechny Zakład Ubezpieczeń Społecznych S.A. w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości, podnosząc iż roszczenie powoda jest niezasadne (k. 77-79).

Pismem procesowym, które wpłynęło do Sądu Rejonowego w Zambrowie w dniu 24 października 2018 r. powód rozszerzył powództwo wnosząc o zasądzenie od strony pozwanej kwoty 86.400 zł tytułem zadośćuczynienia za cierpienia fizyczne i psychiczne wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 4 sierpnia 2015 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. oraz ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty. W pozostałym zakresie powództwo zostało przez powoda poparte (k. 205-206).

Strona pozwana pismem procesowym z dnia 27 listopada 2018 r. wniosła o oddalenie powództwa w całości, w tym także rozszerzonego w zakresie zadośćuczynienia (k. 242-243).

Na rozprawie w dniu 14 listopada 2018 r. Sąd Rejonowy w Zambrowie postanowił ustalić wartość przedmiotu sprawy na kwotę 90.079 zł, w związku z czym uznał się niewłaściwym i przekazał sprawę do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Łomży (k. 228).

W związku ze stanowiskiem strony pozwanej, postanowieniem z dnia 23 września 2019 r. Sąd Okręgowy dopuścił do udziału w sprawie w charakterze interwenienta ubocznego R. B. (k. 330), który zgłosił swój udział w sprawie po stronie pozwanej, ale w toku procesu nie zajął stanowiska w sprawie.

Sąd Okręgowy w Łomży ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 11 kwietnia 2015 r. na drodze krajowej w miejscowości R. gm. A. doszło do wypadku komunikacyjnego, w którym poszkodowany został G. J.. Kierujący samochodem osobowym marki A. (...) o nr rej. (...) R. B. umyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym określone w ustawie z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz.U.2020.110 j.t.), w ten sposób, że znajdując się w stanie nietrzeźwości (0,89 mg/l i 0,76 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu) poruszał się w okolicy środka jezdni, nie zaś przy prawej jej krawędzi, do czego był zobowiązany, z prędkością wynoszącą około 104-110 km/h, to jest znacznie przekraczającą obowiązującą prędkość dozwoloną (60 km/h) i nie zapewniającą mu panowania nad pojazdem, czym doprowadził do czołowego zderzenia z jadącym prawidłowo z naprzeciwka G. J. kierującym motocyklem K. (...) o nr rej. (...).

Na skutek przedmiotowego zdarzenia G. J. doznał licznych obrażeń ciała.

Wyrokiem z dnia 29 września 2016 r. Sądu Rejonowego w Ostrowi Mazowieckiej II Wydział Karny, sygn. akt II K 284/16, sprawca zdarzenia – R. B. został skazany za spowodowanie powyższego wypadku tj. za czyn z art. 177 § 1 k.k. w zw. z art. 178 § 1 k.k. i art. 4 § 1 k.k. Nadto na rzecz G. J. zasądzono od R. B. nawiązkę w kwocie 15.000 zł.

W chwili wypadku pojazd marki A. (...) o nr rej. (...) objęty był obowiązkowym ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej w firmie (...) S.A. w W..

Bezpośrednio po zdarzeniu powód był przytomny i sam zadzwonił na pogotowie. Z miejsca wypadku został przetransportowany przez zespół ratownictwa medycznego do (...) Publicznego Zespołu Zakładów Opieki Zdrowotnej w O., gdzie odbył szereg badań diagnostycznych, w tym licznych RTG kości kończyn, USG jamy brzusznej i tomografię komputerową stawów i kości. Po wykonaniu powyższej diagnostyki u powoda rozpoznano złamania obejmujące liczne okolice kończyny (kończyn) dolnej, wieloodłamowe złamanie nad – i przekłykiowego kości udowej lewej, złamanie trzonu kości ramiennej lewej oraz zaburzenia krzepnięcia. W dniu 14 kwietnia 2015 r. powodowi wykonano zamknięte nastawienie złamania trzonu kości ramiennej i stabilizację gwoździem śródszpilkowym S. ryglowanym statycznie, otwarte nastawienie złamania kości udowej, stabilizację płytą S./ (...) P. 4,5-5,0 wkretami korowymi, kaniulowanymi i blokowanymi oraz zastosowano leczenie przeciwbólowe, profilaktykę przeciwzakrzepową i stabilizator stawu kolanowego z zegarem. W dniu 28 kwietnia 2015 r. G. J. został wypisany ze Szpitala z zaleceniami stosowania zimnych kompresów okolic operowanych, wysokim ułożeniem operowanej kończyny, zakazem jej obciążania, to jest chodzeniem przy pomocy kul pachowych, ćwiczeń operowanych kończyn wg zaleceń rehabilitantów, stosowania leków i dalszej kontroli w poradni.

Na wizycie kontrolnej w Poradni Urazowo – Ortopedycznej (...) Publicznego Zespołu ZOZ w O., która miała miejsce w dniu 12 maja 2015 r. stwierdzono wygojenie rany po ewakuacji krwiaka, usunięto szwy i zalecono rehabilitację.

Już kolejnego dnia, to jest 13 maja 2015 r. G. J. odbył wizytę w (...) Publicznego Zespołu ZOZ w O., gdzie wykonano mu cykl zabiegów fizjoterapeutycznych i wyznaczono termin rozpoczęcia zabiegów rehabilitacji na 1 czerwca 2015 r.

Na wizycie w Poradni Urazowo - Ortopedycznej, która odbyła się w dniu 26 maja 2015 r. badanie RTG wykazało złamanie wyrostka łokciowego i postępujący zrost kostny. Stwierdzono wówczas zakres ruchomości 30°- 120° i zakwalifikowano powoda do leczenia zachowawczego.

Następnie w dniu 1 czerwca 2015 r. G. J. rozpoczął pięciodniową dzienną rehabilitację w dniach: 1 – 3 czerwca 2015 r., 5 czerwca 2015 r. i 8 czerwca 2015 r.

W związku z doznanymi urazami w okresie od 30 czerwca 2015 r. do 21 lipca 2015 r. powód przebywał na Oddziale (...) Publicznego Zespołu Zakładów Opieki Zdrowotnej w O., gdzie był poddany ćwiczeniom indywidualnym. Wykonano mu wówczas magnetronik na lewe kolano, krio miejscowe na kolano lewe, laser na łokieć prawy, masaże wirowe kkd oraz korzystał z kriokomory całkowitej.

Następnie, począwszy od 7 września 2015 r. do 25 września 2015 r. powód odbywał rehabilitację w trybie dziennym w Ośrodku (...) w O., w trakcie której był poddany ćwiczeniom czynnym w odciążeniu, ćwiczeniom indywidualnym ogólnousprawniającym, laseroterapii, krioterapii miejscowej ciekłym azotem i polu magnetycznemu stałemu o niskiej częstotliwości.

W dniu 13 października 2015 r. powód, będący w trakcie rehabilitacji i poruszający się przy pomocy kul, odbył kolejną wizytę kontrolną w Poradni Urazowo – Ortopedycznej w O., w trakcie której stwierdzono zakres ruchomości w stawie ramiennym lewym do 90°, w stawie kolanowym lewym 10° – 45° i zalecono badanie RTG. Na wizycie w dniu 29 marca 2016 r. u powoda stwierdzono zakres ruchomości w stawie kolanowym lewym (zgięcie) na poziomie 70° i deficyt wyprostów – 20°. Nadto wskazano wówczas, że powód zrezygnował z rehabilitacji.

Po przeprowadzonym w dniu 18 września 2015 r. badaniu lekarskim G. J. ubezpieczyciel ustalił trwałe uszczerbek na zdrowiu powoda z powodu: uszkodzenia kończyny dolnej na poziomie 15%, uszkodzenia kończyny górnej z uwagi na złamanie trzonu kości ramiennej lewej w 1/3 dalszej na poziomie 8% i uszkodzenia kończyny górnej z powodu złamania wyrostka łokciowego k. łokciowej lewej na poziomie 3%.

W związku z powyższym decyzją z dnia 12 maja 2016 r. (...) S.A. w W. przyznał powodowi odszkodowanie z tytułu: poniesionych kosztów leczenia w kwocie 761,27 zł, kosztów opieki w kwocie 3.312 zł, kosztów przejazdów w kwocie 230,40 zł, zniszczonych lub uszkodzonych rzeczy osobistych w kwocie 250 zł i zadośćuczynienie w wysokości 40.000 zł, co łącznie stanowiło kwotę 44.553,67 zł. Pozwany pomniejszył powyższą kwotę o stopień przyczynienia się powoda do szkody ustalony na poziomie 50% i wypłacił powodowi sumę 22.276,83 zł.

W odpowiedzi na pismo powoda, po ponownej analizie dokumentacji dotyczącej szkody, pozwany (...) Spółka Akcyjna w W. pismem z dnia 9 grudnia 2016 r. poinformował G. J., że nie znalazł podstaw do zmiany decyzji w zakresie przyznanego zadośćuczynienia i odszkodowania.

Decyzją z dnia 23 stycznia 2018 r. pozwany zakład ubezpieczeń, w związku ze złożonymi przez powoda fakturami, przyznał mu z tytułu kosztów leczenia kwotę 160,78 zł i po pomniejszeniu jej przez przyjęte na poziomie 50% przyczynienie wypłacił powodowi kwotę 80,39 zł.

W dniu 22 maja 2018 r. G. J. uzyskał orzeczenie o niepełnosprawności w stopniu umiarkowanym, w którym stwierdzono, że niepełnosprawność istnieje od 11 kwietnia 2015 r., występujące u powoda schorzenia powodują ograniczenia w zakresie funkcjonowania w sferze społecznej oraz wykonywaniu zatrudnienia. Z uzasadnienia powyższego orzeczenia wynika także, że powód wymaga czasowej pomocy w pełnieniu ról społecznych – prowadzeniu gospodarstwa domowego, wykonywaniu zadań życiowych oraz kontaktów ze środowiskiem. Ma on znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się. Orzeczenie wydano do dnia 31 maja 2020 r.

W chwili wypadku G. J. miał 17 lat. Był zdrowy, nie cierpiał na żadne schorzenia. Uprawiał amatorsko piłkę nożną i uczęszczał na siłownię. Był słuchaczem drugiej klasy Liceum Ogólnokształcącego dla Dorosłych w Z. w systemie zaocznym. Od śmierci ojca w 2014 r. był współwłaścicielem gospodarstwa rolnego o powierzchni ok. 39 ha, nastawionego na produkcję mleka i pomagał matce w jego prowadzeniu. Jako, że młodszy brat powoda choruje na dziecięce porażenie mózgowe to G. J. miał przejąć w przyszłości prowadzenie gospodarstwa rolnego. Po wypadku z uwagi na dysfunkcje, głównie kolana lewego ma ograniczoną zdolność lokomocji i obsługi maszyn rolniczych w związku z czym nie mógł uczestniczyć w żadnych pracach gospodarskich.

Przez pierwsze 3 miesiące po wypadku powód wymagał opieki osób trzecich przez 4 godziny dziennie, a przez kolejne 3 miesiące w wymiarze 2 godzin dziennie. Jak zeznała świadek E. J. – matka powoda to ona wówczas spełniała funkcję opiekunczą pomagając mu w czynnościach życia codziennego, przy jedzeniu, podawaniu zastrzyków. Obecnie powód nie wymaga już takiej pomocy. Czas leczenia i zasadniczej rekonwalescencji powoda po wypadku wynosił 24 miesiące.

Nadto z zeznań E. J. wynikało, że obecnie powód ma bardzo widoczne blizny na rękę i nodze. Z powodu doznanych urazów odczuwa dolegliwości bólowe, szczególnie nogi oraz biodra w związku z czym zażywa leki i maści przeciwbólowe oraz stosuje maści na łuszczenie skóry. Po wypadku stał się nerwowy i zamknięty w sobie, a przed nim był zdrowym, aktywnym człowiekiem, uprawiającym sport, co obecnie nie jest możliwe. Z powodu dolegliwości bólowych nie zdołał ukończyć nauki w liceum. W dniu 31 sierpnia 2016 r. został skreślony z listy słuchaczy semestru czwartego z powodu nie przystąpienia do egzaminów semestralnych. W 2016 r. powód uzyskał dochód w kwocie 4.855,72 z tytułu renty z powodu niepełnosprawności.

W okresie od 1 września 2017 r. do 26 kwietnia 2018 r. G. J. był słuchaczem kursu kwalifikacyjnego o tematyce „prowadzenie produkcji rolniczej”. Gospodarstwa rolnego jednak nie prowadzi. Około połowy roku 2018 matka powoda urodziła dziecko i gospodarstwo rolne zostało oddane w dzierżawę. Po uzyskaniu zaświadczenia od lekarza powód zrobił prawo jazdy kategorii C i C+E. Poczawszy od dnia 1 stycznia 2020 r. do dnia 31 grudnia 2020 r. w

ramach umowy zlecenia na rzecz P.W. (...) S.C. P. W., S. W. powód świadczy usługi kierowania pojazdem ciężarowym, używanym do przewozu rzeczy w transporcie drogowym w zakresie wykonywania przewozów dotyczących dystrybucji towarów z magazynu (...), M. i innych. Pojazd jest wyposażony w automatyczną skrzynię biegów. Z tytułu wynagrodzenia G. J. uzyskuje kwotę około 4.000 zł miesięcznie.

Z uwagi na stan zdrowia powód obecnie nie wymaga systematycznych wizyt w poradni ortopedycznej czy rehabilitacji. W związku z zaistniałym wypadkiem wymaga jedynie okresowej rehabilitacji, która jest możliwa w ramach NFZ, a korzystanie z kuli nie jest bezwzględnie konieczne.

Jednak całkowity powrót powoda do zdrowia sprzed wypadku jest niemożliwy. Jak to wynika z opinii biegłego z zakresu (...) rokowania na przyszłość co do stanu zdrowia powoda są niepomysłne, głównie w zakresie dysfunkcji stawu kolanowego lewego. W ocenie biegłego rodzaj uszkodzenia stawu predestynuje powoda do powstania wczesnych zmian zwyrodnieniowych stawu kolanowego lewego.

Łączny trwały uszczerbek na zdrowiu powoda wynosi 32%.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o: dokumentację medyczną powoda (k. 10 – 23, k. 97, k. 103, k. 105), faktury (k. 24 – 38), decyzje (...) (k. 46, k. 65, k. 132), postanowienie Sądu Rejonowego w Zambrowie z dnia 30 czerwca 2014 r., sygn. I Ns 161/14 (k. 51), decyzję o wymiarze podatku (k. 52), protokół badania lekarskiego dla (...) S.A. (k. 53 – 62), zaświadczenie o dochodzie powoda za 2016 r. (k. 66), akta szkodowe na płycie CD (k. 86), wyjaśnienia powoda (k. 93 odwrót – 94, k. 353 – 353 odwrót – wraz z nagraniem), zeznania świadka E. J. (k. 94 - 94 odwrót), opinię biegłego z zakresu ortopedii i traumatologii wraz z opiniami uzupełniającymi (k. 110 – 119, k. 138 – 139, k. 171 – 172, k. 219 – 220), orzeczenie o stopniu niepełnosprawności (k. 136), opinię biegłego z zakresu techniki samochodowej, ruchu drogowego i odtwarzania przebiegu kolizji i wypadków S. S. wraz z opinią uzupełniającą (k. 157 – 165, k. 211 – 213), opinię biegłego z zakresu techniki samochodowej i ruchu drogowego J. C. z opiniami uzupełniającymi (k. 282 – 306, k. 325, k. 338 – 339, k. 352 – 353 – wraz z nagraniem), kserokopię prawa jazdy powoda (k. 359 – 359 odwrót), umowę zlecenia (k. 360 – 361), wydruk potwierdzenia przelewu (k. 362), zaświadczenie Zespołu Szkół (...) w C. (k. 363), zaświadczenie LO dla Dorosłych w Z. (k. 364), akta Sądu Rejonowego w Ostrowi Mazowieckiej sygn. II K 284/16.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Żądania powoda w zakresie zadośćuczynienia i ustalenia odpowiedzialności pozwanego za skutki zdarzenia na przyszłość zasługiwały na uwzględnienie, natomiast w pozostałym zakresie powództwo jako niezasadne podlegało oddaleniu.

Okoliczności wypadku komunikacyjnego z 11 kwietnia 2015 r., jak też odpowiedzialność pozwanego za skutki tego wypadku nie budziły wątpliwości. Pojazd sprawcy był objęty obowiązkowym ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych na skutek umowy ubezpieczenia zawartej z pozwanym, dlatego przesłanki odpowiedzialności deliktowej sprawcy wypadku komunikacyjnego wobec osób trzecich za negatywne skutki tego zdarzenia zostały spełnione.

Podstawa prawna odpowiedzialności pozwanego wynika z treści art. 822 § 1 k.c., zgodnie z którym ubezpieczyciel przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony. Uprawniony do odszkodowania w związku ze zdarzeniem objętym umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej może przy tym dochodzić roszczenia bezpośrednio od ubezpieczyciela (§ 4). Jednocześnie odpowiedzialność ubezpieczyciela z tytułu zawartej przez posiadacza pojazdu mechanicznego umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej została sprecyzowana ustawą z 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U.2018.473 j.t.). Z treści art. 34 ust. 1 powyższej ustawy wynika, że odszkodowanie z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem

mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia.

Roszczenie powoda wywiedziona zostało z art. 445 k.c. w zw. z art. 444 k.c. w zakresie dochodzonego zadośćuczynienia, na podstawie art. 444 § 1 k.c. co do żądanego odszkodowania, na podstawie art. 444 § 2 k.c. co do żądanej renty i na podstawie art. 189 k.p.c. w zakresie ustalenia odpowiedzialności za skutki wypadku na przyszłość.

Należy zauważyć, że strona pozwana nie kwestionowała podstawy odpowiedzialności, a jedynie zakres dochodzonych roszczeń wskazując, iż stosowne zadośćuczynienie i odszkodowanie zostało już powodowi wypłacone. Pozwany za nieuzasadnione uznał również żądanie renty.

Na podstawie art. 444 § 1 k.c. w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia naprawienie szkody obejmuje wszelkie wyniki z tego powodu koszty. Zgodnie z § 2 wskazanego artykułu jeżeli poszkodowany utracił całkowicie lub częściowo zdolność do pracy zarobkowej albo jeżeli zwiększyły się jego potrzeby lub zmniejszyły widoki powodzenia na przyszłość, może on żądać od zobowiązanego do naprawienia szkody odpowiedniej renty.

W wypadkach przewidzianych w artykule poprzedzającym sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę (art. 445 §1 k.c.).

Zgodnie natomiast z art. 189 k.p.c. powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny.

Strona pozwana podnosiła zarzut przyczynienia się powoda do zaistniałej szkody wskazując, że powód kierował motocyklem nie posiadając ku temu uprawnień, a nadto przekroczył dozwoloną prędkość. W postępowaniu likwidacyjnym przyjęto, że G. J. przyczynił się do powstałej szkody w 50%. Powód w toku procesu kwestionował powyższe ustalenia wskazując, iż nie można mówić o przyczynieniu się z jego strony, albowiem sam brak uprawnień do prowadzenia danego pojazdu mechanicznego nie stanowi sam w sobie argumentu do podnoszenia przyczynienia się do powstania szkody.

W związku z rozbieżnymi stanowiskami stron oraz stawianymi zarzutami w tym zakresie, Sąd dopuścił dowód z opinii biegłych z zakresu ortopedii oraz z zakresu techniki samochodowej, ruchu drogowego i odtwarzania przebiegu kolizji i wypadków S. S., jak też z zakresu rekonstrukcji wypadków S. C..

Biegły S. S. w sporządzonej opinii wskazał, że brak uprawnień powoda do kierowania pojazdami oraz prędkość z jaką się poruszał nie miały bezpośredniego (sprawczego) wpływu na powstanie przedmiotowego wypadku. Jednak naruszenie powyższych zasad ruchu drogowego, zdaniem biegłego, należało uznać jako przyczynienie się do przedmiotowego wypadku. W ocenie biegłego kierujący motocyklem K. powód przyczynił się do zaistnienia zdarzenia w stopniu nie większym niż 25%. W związku z wnioskiem powoda o sporządzenie opinii uzupełniającej i wskazanie stopnia przyczynienia powoda do zaistnienia wypadku, przy przyjęciu, iż okolicznością przyczyniającą było wyłącznie przekroczenie prędkości, a nie brak uprawnień do kierowania pojazdem, biegły w sporządzonej opinii uzupełniającej wskazał, że w przypadku uwzględnienia jako jedyne naruszenia przez powoda przekroczenia prędkości można przyjąć, iż przyczynienie powoda do przedmiotowego zdarzenia mogło wynosić 5%. Tym samym skorygował swoją pierwotną opinię co do zakresu przyczynienia się powoda do zdarzenia.

Strona pozwana zakwestionowała powyższą opinię w całości i wniosła o powołanie innego biegłego, w związku z czym Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego z zakresu rekonstrukcji wypadków S. C., w ocenie którego charakter sprawczy i bezpośrednio prowadzący do powstania wypadku miało postępowanie kierującego samochodem A., który w sposób rażący naruszył zasady ruchu drogowego, natomiast naruszenie zasad ruchu drogowego, których dopuścił się powód nie miało wpływu na powstanie wypadku. Zdaniem biegłego brak było podstaw do stwierdzenia, aby powód kierując motocyklem K. przyczynił się do wypadku. Jednocześnie biegły wskazał, że nie jest wykluczone, że prowadząc pojazd z prędkością przekraczającą dopuszczalną w miejscu zdarzenia, jak też nie podejmując hamowania przed zderzeniem, powód przyczynił się do zwiększenia doznanych przez niego obrażeń ciała.

W opiniach uzupełniających, zarówno pisemnych, jak i ustnej biegły podtrzymał wywiedzione wnioski. Jednocześnie obaj biegły z zakresu ruchu drogowego i techniki samochodowej stwierdzili, że powód prawidłowo poruszał się po drodze publicznej i w chwili nagłego zjechania sprawcy na przeciwległy pas ruchu, którym poruszał się powód przy prawej krawędzi jezdni, nie miał możliwości wykonania manewru pozwalającego na uniknięcie zderzenia.

Odnosząc się do stanowiska strony pozwanej domagającej się uznania znacznego przyczynienia się powoda do powstania szkody należy mieć na uwadze dyspozycje art. 362 kc. Zgodnie z tym przepisem, jeżeli poszkodowany przyczynił się do powstania lub zwiększenia szkody, obowiązek jej naprawienia ulega odpowiedniemu zmniejszeniu stosownie do okoliczności, a zwłaszcza do stopnia winy obu stron. Warunkiem zastosowania dyspozycji tego przepisu jest niewątpliwie istnienie związku przyczynowego pomiędzy powstaniem szkody a zachowaniem się poszkodowanego, przy czym chodzi tu o normalny związek przyczynowy w rozumieniu art. 361 § 1 k.c. O przyczynieniu się poszkodowanego do powstania szkody można zatem mówić tylko wtedy, gdy określone zachowanie się poszkodowanego pozostaje w normalnym związku przyczynowym ze szkodą (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 czerwca 1997 r., sygn. III CKN 213/97, Lex nr 31297, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CKN 481/01, Lex nr 602300).

Powszechnie przyjmuje się też, że dla stwierdzenia, w określonym stanie faktycznym, normalnego (adekwatnego) związku przyczynowego należy: po pierwsze, ustalić czy w ogóle pomiędzy kolejnymi faktami istnieją obiektywne powiązania, w szczególności wyjaśnić czy dany fakt (przyczyna) był koniecznym warunkiem wystąpienia drugiego z nich (skutku). Dopiero w razie pozytywnej odpowiedzi na to pytanie, w drugiej kolejności należy rozważyć, czy wspomniane powiązania można traktować jako „normalne” tzn. typowe lub oczekiwane w zwykłej kolejności rzeczy, a więc nie będące rezultatem jakiegoś wyjątkowego zbiegu okoliczności. Dla stwierdzenia przyczynienia się poszkodowanego do powstania szkody nie wystarcza więc jakiegokolwiek powiązanie przyczynowe pomiędzy zachowaniem się poszkodowanego a powstaniem szkody, ale musi to być związek przyczynowy normalny w rozumieniu art. 361 § 1 k.c. Dlatego też art. 362 k.c. może być zastosowany dopiero po ustaleniu istnienia takiego związku. Należy podkreślić, iż fakt, że określone zdarzenie stanowiło *conditio sine qua non* powstania szkody, nie przesądza o tym, że było to zdarzenie, o którym można powiedzieć, że powstała szkoda była jego „normalnym” następstwem w ujęciu adekwatnego związku przyczynowego.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy nie ulega wątpliwości, że zachowanie powoda nie było właściwe, gdyż prowadził motocykl nie posiadając uprawnień, to jednak następstwo tej decyzji w postaci doznanego przez powoda uszkodzenia ciała, nie było następstwem normalnym w rozumieniu art. 361 § 1 k.c. i przedstawionej wyżej wykładni tego przepisu.

Jak wynika z akt sprawy Sądu Rejonowego w Ostrowi Mazowieckiej, sygn. II K 284/16, za spowodowanie przedmiotowego wypadku został skazany prawomocnym wyrokiem R. B., a przyczyną wypadku było prowadzenie przez niego samochodu marki A. (...) pod wpływem alkoholu, poruszanie się nim w okolicy środka jezdni i znaczne przekroczenie prędkości. W myśl art. 11 zd. 1 k.p.c. ustalenia wydanego w postępowaniu karnym prawomocnego wyroku skazującego co do popełnienia przestępstwa wiążą sąd w postępowaniu cywilnym. Istota związania sądu cywilnego skazującym wyrokiem karnym wyraża się w tym, że w skład podstawy faktycznej rozstrzygnięcia sądu cywilnego wchodzi czyn opisany w sentencji karnego wyroku skazującego, co skutkuje brakiem możliwości czynienia ustaleń odmiennych co do popełnienia przestępstwa, niż wynikających z wyroku karnego. Sąd nie miał podstawy do kwestionowania ustaleń Sądu Rejonowego w Ostrowi Mazowieckiej. Ponadto w niniejszym postępowaniu takie zarzuty nie były podnoszone. W tej sytuacji Sąd w sprawie karnej uznał, iż powód prowadząc motocykl bez uprawnień nie przyczynił się do zaistniałego zdarzenia.

Zdaniem Sądu Okręgowego należało jednak przyjąć przyczynienie się powoda do zdarzenia, poprzez jego zachowanie polegające na przekroczeniu dozwolonej prędkości. W tym zakresie należało podzielić stanowisko biegłego S. S. zawarte w opinii uzupełniającej w zakresie w jakim biegły ustalił, iż z tego tytułu powód przyczynił się do zdarzenia na poziomie 5%.

Odnosząc się do roszczenia powoda dotyczącego zadośćuczynienia to było ono uzasadnione. Niewątpliwie na skutek wypadku powód doznał poważnej krzywdy. Duże były jego cierpienia związane z wypadkiem i procesem leczenia. Powód w sposób niespodziewany dla siebie znalazł się w szpitalu z poważnymi uszkodzeniami ciała. Fakty te były przyczyną cierpień fizycznych i stresu psychicznego. Przez okres dwóch tygodni przebywał w Szpitalu w O., gdzie z powodu licznych złamań kończyn był operowany w trybie pilnym. Następnie starano się go mobilizować i pionizować. Początkowo poruszał się przy pomocy kul pachowych. Z opinii biegłego ortopedy traumatologa J. W. wynika, że okres leczenia i zasadniczej rekonwalescencji G. J. po wypadku wynosił 24 miesiące. Skutkiem doznanych przez niego urazów jest trwale ograniczenie ruchomości stawu kolanowego lewego, dlatego rokowania na przyszłość co do jego stanu zdrowia są niepomyślne. Rodzaj uszkodzenia stawu predestynuje powoda do powstania wczesnych zmian zwyrodnieniowych. Nadto biegły wskazał, że powód jest osobą częściowo niezdolną do pracy. Powód, po śmierci ojca jest współwłaścicielem gospodarstwa rolnego, które w przyszłości zamierzał przejąć i prowadzić, jednak zdaniem biegłego skutki doznanych urazów znacznie ograniczają jego możliwości pracy w gospodarstwie rolnym. Ostatecznie trwałe uszczerbek na zdrowiu powoda został ustalony przez biegłego na poziomie 32%.

Z powodu dolegliwości bólowych będących skutkiem wypadku G. J. nie ukończył nauki w Liceum Ogólnokształcącym dla Dorosłych w Z. i obecnie posiada jedynie wykształcenie gimnazjalne. W chwili obecnej nie może także uprawiać sportów, którymi zajmował się przed wypadkiem: piłka nożna i ćwiczenia na siłowni. Z zebranych dowodów wynika, że najprawdopodobniej nie będzie mógł również w przyszłości zajmować się tymi aktywnościami w formie rekreacyjnej albowiem nawet przy chodzeniu odczuwa ból nogi, a przy silniejszym nacisku również ręki. Nadto jak zeznała świadek E. J., po wypadku powód stał się bardziej nerwowy, zamknął się w sobie i sporo stracił na wadze. Sąd dał wiarę zeznaniom tego świadka albowiem wiarygodnie opisała ona stan i sposób funkcjonowania powoda po wypadku, a osobiście opiekowała się synem po zdarzeniu.

W świetle zebranego materiału dowodowego na uwzględnienie zasługiwała opinia biegłego z zakresu ortopedii, który odniósł się zarówno do dokumentacji lekarskiej, zeznań świadka i wyjaśnień powoda, dokonał jego badania, jak też odpowiedział w uzupełniających opiniach na pytania i zarzuty strony pozwanej. Ostatecznie żadna ze stron skutecznie nie zakwestionowała tej opinii zarówno co do skutków zdarzenia w postaci uszczerbku na zdrowiu, jak i prognoz na przyszłość. Zasadność roszczenia w tym zakresie nie budziła wątpliwości.

Określenie natomiast wysokości zadośćuczynienia winno być dokonane z uwzględnieniem wszystkich okoliczności mających wpływ na rozmiar doznanej krzywdy oraz trwania cierpień i możliwości powrotu do zdrowia, sposobu życia prowadzonego przed wypadkiem, także poczucia przydatności życiowej, możliwości wykonywania pracy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 czerwca 1968 r., I PR 175/68, OSNCP 1969, nr 2, poz. 37, uchwała pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 1973 r., III CZP 37/73, OSNCP 1974, nr 9, poz. 145; wyrok z dnia 30 stycznia 2004 r., I CK 131/03 OSNC 2005, nr2, poz. 40; wyrok z dnia 29 maja 2008 r., II CSK 78/08, LEX nr 420389; wyrok Sądu Najwyższego z 14 października 2015 r., sygn. V CSK 730/14, publ. LEX nr 1844095; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 23 września 2015 r., I ACa 404/15, publ. LEX nr 1817528; wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 22 września 2015 r., sygn. VI ACa 1098/14, publ. LEX nr 1843234; wyrok Sądu Najwyższego z 9 września 2015 r., sygn. IV CSK 624/14, publ. LEX nr 1816575).

W orzecznictwie tym został ugruntowany pogląd o kompensacyjnym charakterze zadośćuczynienia pieniężnego z art. 445 §1 k.c., tj. uznający je za sposób naprawienia szkody niemajątkowej, wyrażającej się krzywdą w postaci doznanych cierpień fizycznych i psychicznych. O rozmiarze należnego zadośćuczynienia pieniężnego powinien zatem decydować rozmiar krzywdy, z uwzględnieniem stopnia cierpień fizycznych i psychicznych, ich intensywności, czas trwania, nieodwracalności następstw i innych niewymiernych okoliczności danego wypadku. Ocena sądu winna opierać się na całokształcie okoliczności sprawy. „Odpowiednia suma” przewidziana w art. 445 §1 k.c., jak się przyjmuje, winna być utrzymana w rozsądnych granicach. Zadośćuczynienie ma bowiem służyć złagodzeniu doznanej krzywdy, a jednocześnie nie być źródłem wzbogacenia. Mniejsze znaczenie ma przesłanka „przeciętnej stopy życiowej społeczeństwa”, gdyż rozmiar krzywdy nie zależy od statusu materialnego pokrzywdzonego. Dlatego może ona więc mieć tylko charakter uzupełniający i nie powinna pozbawiać zadośćuczynienia jego zasadniczej funkcji

kompensacyjnej. Właśnie ze względu na kompensacyjny charakter zadośćuczynienia, jego wysokość powinna być ekonomicznie odczuwalna. W przeciwnym wypadku nie dojdzie do przywrócenia równowagi zakłóconej na skutek czynu niedozwolonego (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 17 września 2015 r., sygn. I ACa 33/15, publ. LEX nr 1843218).

Mając na względzie powyższe okoliczności faktyczne i oceny prawne Sąd uznał, że cierpienia powoda zostaną wyrównane kwotą 112.000 złotych. Po pomniejszeniu powyższej kwoty o 5 % w związku z przyczynieniem się powoda do powstałej szkody i po uwzględnieniu faktu wypłacenia przez pozwanego kwoty 20.000 zł oraz przez sprawcę wypadku kwoty 15.000 zł z tytułu nawiązki orzeczonej wyrokiem karnym, należało zasądzić na rzecz powoda od pozwanego tytułem zadośćuczynienia kwotę 71.400 zł.

Tak ustalone zadośćuczynienie będzie stanowiło ekonomicznie odczuwalną wartość i pozwoli powodowi przystosować się do zaistniałej sytuacji. Pamiętać należy, że powód doznał poważnych cierpień fizycznych związanych z leczeniem obrażeń somatycznych, a także z pewnością cierpień psychicznych wywołanych ograniczeniem sprawności podczas leczenia i na przyszłość, przede wszystkim niemożnością kontynuowania nauki, koniecznością ograniczenia korzystania ze sportów właściwych młodym ludziom. Podkreślić trzeba, że w chwili wypadku powód miał 17 lat, a więc był na progu wejścia w dorosłe życie, miał określone plany na przyszłość, a wypadek je ograniczył.

Wobec faktu, że według opinii biegłego ortopedy rokowania na przyszłość co do stanu zdrowia powoda są niepomyślne i nie można ich obecnie szczegółowo określić, Sąd ustalił odpowiedzialność pozwanego na przyszłość, co skutkowało orzeczeniem jak w punkcie II wyroku. Ustalenie odpowiedzialności pozwanego za skutki wypadku opierało się na art. 189 k.p.c., zgodnie z którym powód może żądać ustalenia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny. W ocenie Sądu powód posiadał interes prawny w ustaleniu odpowiedzialności pozwanego na przyszłość. Jak wynika z opinii biegłego ze względu na dysfunkcje stawu kolanowego lewego należy się spodziewać w przyszłości powstania wczesnych zmian zwyrodnieniowych. Przebyty wypadek i jego skutki powód już zawsze będzie odczuwał, albowiem ruchomość stawu kolanowego lewego jest trwale zmniejszona.

Powód wnosił również o zasądzenie od pozwanego kwoty 78,70 złotych tytułem zwrotu kosztów związanych z leczeniem. Wskazał, że z przedłożonego wykazu faktur wynika, iż poniósł koszty leczenia w wysokości 839,97 zł, natomiast pozwane towarzystwo w toku postępowania likwidacyjnego wypłaciło z tego tytułu kwotę 761,27 zł.

Podstawą żądania jest przepis art. 444 § 1 k.c., który w zdaniu pierwszym stanowi, że w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia naprawienie szkody obejmuje wszelkie wyniki z tego powodu koszty.

Mając na względzie materiał dowodowy zebrany w niniejszej sprawie, przede wszystkim decyzje (...) S.A. w W. i akta szkodowe załączone na płycie CD, Sąd uznał żądanie powoda w tym zakresie za niezasadne i nieudowodnione.

Z decyzji (...) S.A. w W. z dnia 12 maja 2016 r. wynika, że powodowi zostało przyznane odszkodowanie z tytułu poniesionych kosztów leczenia w wysokości 761,27 zł. Z kolejnej decyzji z dnia 23 stycznia 2018 r. wynika natomiast, że pozwany zakład ubezpieczeń, w związku ze złożonymi przez powoda fakturami, przyznał mu z tytułu kosztów leczenia kwotę dodatkowo 160,78 zł. Z akt szkodowych na płycie CD załączonej na k. 86 wynika, że odszkodowanie zostało przyznane powodowi wg złożonych rachunków i faktur. Obecnie powód, domagając się kwoty 78,70 zł nie wskazał jakie koszty leczenia, wynikające z konkretnej faktury nie zostały przez pozwanego zwrócone. Dlatego żądanie powoda w tym zakresie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Powód domagał się także zasądzenia od pozwanego na swoją rzecz renty wyrównawczej w kwocie po 300 zł miesięcznie, począwszy od dnia doręczenia odpisu pozwu pozwanemu, za utratę możliwości zarobkowych, zmniejszenie widoków powodzenia na przyszłość oraz zwiększonych potrzeb.

Zgodnie z ugruntowanym w judykaturze stanowiskiem, renta na podstawie art. 444 § 2 k.c. należy się poszkodowanemu jeżeli utracił całkowicie lub częściowo zdolność do pracy zarobkowej albo jeżeli zwiększyły się jego potrzeby lub zmniejszyły widoki powodzenia na przyszłość.

Należy się ona bez względu na to, czy rzeczywiście poszkodowany ponosi wydatki na wspomniane cele, ponieważ wystarczy ustalenie tych potrzeb jako następstwo czynu niedozwolonego. Dlatego też nie można uzależniać zasądzenia renty od wykazania, że poszkodowany te potrzeby faktycznie zaspokaja i ponosi związane z tym wydatki (wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 8 lutego 2006 r., I ACa 1131/05, Lex nr 194522, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 marca 1976 r., IV CR 50/76, OSNC 1977/1/11).

Przechodząc na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, iż strona powodowa nie wykazała istnienia zwiększonych potrzeb jako następstwa doznanego wypadku.

Co prawda w początkowym okresie po wypadku powód wymagał opieki osób trzecich przez 3 miesiące w wymiarze 4 godzin dziennie, a przez kolejne 3 miesiące w wymiarze 2 godzin dziennie to jednak koszty te zostały zrefundowane przez pozwanego poprzez wypłatę odszkodowania w wysokości 3.312 z tytułu opieki. Zrefundowane zostały również koszty przejazdów w wysokości 230,40 zł. W obecnym stanie rzeczy powód nie wykazał istnienia zwiększonych potrzeb. Jak wynika z opinii biegłego ortopedy traumatologa obecnie nie wymaga on pomocy osób trzecich. Nadto za chybione należało uznać twierdzenia G. J. aby utracił on możliwości zarobkowe i aby zmniejszyły się widoki powodzenia na przyszłość. Należy zauważyć, że już po wypadku powód uzyskał uprawnienia do kierowania samochodami ciężarowymi, w ramach umowy zlecenia podjął zatrudnienie w firmie transportowej i uzyskuje z tego tytułu znaczne dochody na poziomie ok. 4.000 zł miesięcznie. Odnosząc się natomiast do twierdzeń powoda co do niemożności prowadzenia gospodarstwa rolnego to trzeba podkreślić, że powód w chwili wypadku był uczniem liceum dla dorosłych, pomagając jedynie matce w jego prowadzeniu nie uzyskiwał z tego tytułu dochodów, a obecnie od około 1,5 roku gospodarstwo to zostało przekazane przez matkę powoda w dzierżawę.

Z tych względów żądania powoda w zakresie odszkodowania i renty wyrównawczej jako niezasadne podlegały oddaleniu, o czym orzeczono w pkt III wyroku.

O odsetkach orzeczono na podstawie art. 481 k.p.c., mając na względzie, że termin spełnienia świadczenia w zakresie żądanej w pozwie pierwotnie kwoty 40.000 zł upłynął pozwanemu z dniem 12 października 2015 r., to jest po upływie 14-dniowego okresu, o którym mowa w art. 817 § 2 k.c., a którego bieg rozpoczął się od dnia opuszczenia przez powoda Ośrodka (...) w O. (25 września 2015 r.). Dalsze zróżnicowanie terminu płatności odsetek było związane z rozszerzeniem powództwa w dniu 24 października 2018 r., którego odpis został doręczony pełnomocnikowi pozwanego w dniu 20 listopada 2018 r.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c., rozdzielając je stosownie do wyniku sprawy. Mając na względzie, że powód wygrał sprawę w 80%, a pozwany w 20 % zasądzono od powoda G. J. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Łomży kwotę 934 zł tytułem brakującej opłaty sądowej od nieuwzględnionej części powództwa, czyli od kwoty 18.679 zł (żądanie powoda w związku z rozszerzeniem powództwa wynosiło 90.079 zł, wyrokiem zasądzono mu kwotę 71.400 zł). Od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Łomży zasądzono kwotę 1.386 zł tytułem brakującej opłaty sądowej od uwzględnionej części powództwa. Powództwo uwzględniono w kwocie 71.400 zł, a więc należna opłata w wysokości 5% wynosi 3.570 zł. Powód uiścił opłatę w wysokości 2.184 zł, dlatego różnica w kwocie 1.386 zł obciążała pozwanego.

W sprawie powstały również wydatki w postaci kosztów opinii biegłych w łącznej kwocie 4.754,31 zł. Mając na względzie wynik sprawy powoda obciążała z tego tytułu kwota 950,86 zł (20% z kwoty 4.754,31 zł), a pozwanego kwota 3.803,45 zł (80% z kwoty 4.754,31 zł), którą należało pomniejszyć o uiszczoną przez stronę pozwaną zaliczkę w kwocie 1.500 zł.

Mając powyższe na uwadze na mocy art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U.2019.785 j.t.) Sąd zasądził od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Łomży kwotę 2.303,45 zł z tytułu wydatków poniesionych tymczasowo z sum budżetowych (pkt IV wyroku).